Chceme vyrábať, nie zatvárať a chceme život na vidieku

Slovenskí poľnohospodári a potravinári združení v Rade poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv na spoločnej tlačovej konferencii 24. januára 2018 opätovne vyjadrili nespokojnosť s výškou štátnej pomoci na úrovni 1 milióna eur (namiesto požadovaných 70 miliónov eur), ktorú dostali pre tento rok v štátnom rozpočte. Na tlačovej konferencii bola prítomná aj ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriela Matečná.

Vo výške poskytovanej štátnej pomoci zaostávame za okolitými krajinami už od vstupu do EÚ v roku 2004, čím strácame možnosť konkurencie na spoločnom trhu EÚ. Len v roku 2016 dosiahla výška štátnej pomoci v okolitých štátoch EÚ približne desať až tridsaťnásobok štátnej pomoci poskytnutej slovenským poľnohospodárom. Slováci tak nechytajú ani koniec rozpočtového lana v porovnaní s okolitými krajinami.

"*Stretli sme sa tu preto, aby sme znovu zopakovali to, čo sme už povedali 27.11. pred budovou Národnej rady SR. Sme nespokojní so štátnou pomocou na úrovni 1 milióna eur, ktorá bola schválená a požadujeme štátnu pomoc na úrovni 70 miliónov eur, čo kopíruje úroveň okolitých krajín,*" povedal na tlačovej konferencii pred Úradom vlády SR predseda SPPK Milan Semančík.

Najhoršie je na tom Slovensko v porovnaní výdavkov štátneho rozpočtu na podporu pôdohospodárstva – napr. za rok 2016 (zdroj: Poľnohospodárske komory jednotlivých krajín):

Opatrenie	**Slovensko (EUR)**	**Rakúsko (EUR)**	**Česko (EUR)**	**Maďarsko (EUR)**
Doplnková vnútroštátna platba	4 789 393	N/A	31 538 462	92 994 903
Štátna pomoc	4 599 685	319 240 000	119 120 000	137 484 383
SPOLU	**9 389 079**	**319 240 000**	**150 658 462**	**230 479 286**
SPOLU na 1 ha poľn. pôdy	**3,9**	**110,9**	**36,5**	**49,2**

Poznámka: Prepočet orientačným kurzom 310 HUF/EUR, 26 CZK/EUR

Na negatívne dôsledky nízkej štátnej pomoci pre rok 2018 upozornila Rada v oficiálnych listoch, ktoré adresovala ešte v polovici decembra viacerým čelným predstaviteľom štátu vrátane predsedu vlády SR Roberta Fica a predsedu NR SR Andreja Danka. V listoch ich zároveň požiadala o stretnutie s cieľom vysvetliť, prečo je žiaduce každoročne zvyšovať štátnu pomoc a čo môže pôsobiť prehlbujúce sa zaostávanie domáceho agropotravinárskeho sektora oproti okolitým krajinám.

Predseda SPPK Milan Semančík obhajoval na tlačovej konferencii práva slovenských poľnohospodárov a potravinárov

Prešiel viac ako mesiac a k 24. januáru 2018 neeviduje Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv žiadne odpovede na jej listy. Je presvedčená, že štát neberie agropotravinársky rezort za strategické odvetvie štátu, ako o ňom píše v Programovom vyhlásení vlády.

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv naďalej tvrdí, že naštartovanie agropotravinárstva na Slovensku je možné len s vyšším finančným vkladom zo štátneho rozpočtu.

Akú hodnotu za peniaze chcú ponúknuť slovenskí poľnohospodári a potravinári štátu za zvýšenie financovania agropotravinárskeho odvetvia na Slovensku, ktoré žiadajú? Bez podpory ktorých oblastí sa bude náš vidiek naďalej vyľudňovať? V čom spočíva hodnota v agropotravinárstve za peniaze od štátu?

Helena Patasiová, predsedníčka Agrárnej komory Slovenska

Hodnotou za zvýšenie štátnej pomoci zo štátneho rozpočtu je živý vidiek!

70 mil. eur = život na vidieku a slovenské potraviny

1. NAŠTARTOVANIE ŽIVOČÍŠNEJ VÝROBY:

A. SÚČASNOSŤ: Sektor prvovýroby mlieka, *Vývoj produkčných ukazovateľov za posledných 27 rokov:*

Sektor prvovýroby mlieka zaznamenáva trvalý pokles produkčných ukazovateľov. Stavy dojníc klesli o ¾ a to z vyše 550 000 kusov v roku 1989 na súčasných približne 125 000 kusov (je to pokles o 75%). Produkcia mlieka klesla od roku 1989 o viac ako o polovicu z vyše 2,055 miliardy kilogramov na súčasných cca 930 miliónov kilogramov. Situácia prvovýrobcov mlieka na trhu je veľmi ťažká. Od roku 2008 prežili 3 ťažké krízy, ktoré im priniesli vážne straty. Niektoré podniky boli nútené skončiť s výrobou mlieka. Na Slovensku je momentálne vyše 430 podnikov prvovýroby mlieka. Ešte pred desiatimi rokmi ich bolo 2x toľko.

Milan Mišánik, predseda Zväzu poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností SR

Stálym negatívom a veľkým handicapom pre slovenských prvovýrobcov sú veľké rozdiely v príjmoch oproti ich európskym kolegom. Tieto sú spôsobené nižšími nákupnými cenami mlieka na Slovensku, ktoré dlhodobo zaostávajú za priemerom Európskej únie zhruba o 3-4 centy na kilogram mlieka. Nižšie príjmy majú slovenskí prvovýrobcovia aj z dôvodu výrazne nižšej podpory štátu v porovnaní s okolitými krajinami.

Už druhý rok sa prvovýrobcovia mlieka snažia vyrokovať lepšie podnikateľské podmienky vo forme vyššej podpory, ktorá by bola na úrovni okolitých krajín. Mať stabilnú živočíšnu výrobu je žiaduce práve v období klimatických zmien, keď poľnohospodári v snahe im odolávať potrebujú dostať do pôdy práve humusovú zložku, a to prostredníctvom hnoja vyprodukovaného hospodárskymi zvieratami.

Na minulotýždňovej výstave Zelený týždeň v Berlín ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriela Matečná uviedla, že chov hospodárskych zvierat je najvýznamnejším odvetvím poľnohospodárstva zabezpečujúci výrobu dôležitých potravín. Zastáva tak nenahraditeľnú úlohu vo výžive ľudí. Produkty a potraviny živočíšneho pôvodu pritom zabezpečujú polovicu spotreby bielkovín obyvateľov Slovenska a približne 50 % tržieb poľnohospodárskej výroby.

B. SÚČASNOSŤ: Sektor chovu ošípaných:

Dlhodobo skúšaným sektorom je aj chov ošípaných na Slovensku, ktorý rovnako charakterizuje pokles počtov zvierat. Kým ešte v toku 1993 chovali poľnohospodári cca. 1,8 milióna kusov ošípaných, na konci roka 2016 to bolo necelých 586tisíc kusov ošípaných /zdroj Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva/.

Pozitívne vnímame skutočnosť, že minuloročná podpora od štátu priniesla pozitívne výsledky a producenti jatočných ošípaných po troch rokoch prestali robiť stratu z výroby bravčového mäsa.

Pozrite si krátky zostrih z tlačovej konferencie

2. ZVÝŠENIE ZAMESTNANOSTI NA VIDIEKU

SÚČASNOSŤ: Samosprávy s veľkým znepokojením konštatujú, že aj naďalej pokračuje úpadok veľkej časti poľnohospodárov a nápor o prežitie zvádza aj väčšina malých fariem a samostatne hospodáriacich roľníkov. Chov hospodárskych zvierat je na dedinách. Tým, že Slovensko je vidiecka krajina, sa v rámci zamestnanosti obyvatelia stále môžu oprieť a spoľahnúť na poľnohospodárstvo.

Na vidieku sa však deje pravý opak – vidiek sa pre neprosperujúce poľnohospodárstvo vyľudňuje. Len najaktuálnejšie štatistiky – Zelená správa za rok 2016 – uvádzajú, že v roku 2016 dosiahol počet pracujúcich v poľnohospodárstve 50,1 tisíc osôb. Bolo to medziročne o 4,2% menej, to znamená, že z poľnohospodárstva medziročne odišlo 2200 osôb.

"*Vláda SR a Národná rada SR by si mala uvedomiť a osvojiť, že poľnohospodárstvo sa považuje za jednu z najdôležitejších a súčasne aj najzraniteľnejších výrob s veľkými nárokmi na výrobcov a najmä na ústredné riadenie na národnej a medzinárodnej úrovni. Základnými nástrojmi poľnohospodárskej politiky boli, sú a budú podpory*", povedal predseda Zväzu poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností Milan Mišánik.

3. POTRAVINOVÁ SEBESTAČNOSŤ, VIAC DOMÁCICH POTRAVÍN V OBCHODOCH

SÚČASNOSŤ: V rámci priemyselnej výroby EÚ je potravinárstvo najväčším spracovateľským priemyslom (16,5%-ný podiel na priemyselnej produkcii) a najväčším zamestnávateľom (14,3%-ný podiel na zamestnanosti). Na Slovensku, automobilovej veľmoci, je potravinársky priemysel až na treťom mieste. Rovnako v objeme hrubej potravinárskej produkcie sme na chvoste európskych krajín s 3,8mld. EUR. Pre porovnanie, rovnako veľké Dánsko má 4,5-násobne väčší objem produkcie (17,3mld. EUR) a mimoriadne výkonný potravinársky sektor Írska vyprodukuje 8-krát viac nominálnej hrubej produkcie (31,3mld. EUR).

Prezident Potravinárskej komory Slovenska Daniel Poturnay

Na rozdiel od poľnohospodárskych výrobkov, kde je vývoz väčší ako dovoz, dovozy zahraničných výrobkov posledných 10 rokov výrazne presahujú vývozy domácich producentov (v roku 2015 to bolo až o 66%). Rovnako podiel slovenských výrobkov na regáloch predajní v SR klesá, z 50% v roku 2011 na 39% v roku 2016. Slovenská republika má najvyššiu DPH na potraviny v rámci krajín V4 a zároveň jednu z najvyšších v rámci krajín EÚ.

„V Európskej únii je potravinársky priemysel najsilnejším spracovateľským priemyslom v rámci celého priemyslu. Slovensko je na chvoste Európskej únie v hrubej domácej produkcii, čo sa týka potravín. Patríme medzi krajiny Malta a Luxembursko," ozrejmil nepriaznivé výsledky predseda Potravinárskej komory Slovenska Daniel Poturnay.

Vzhľadom na vyššie uvedené sú prioritami potravinárskeho priemyslu:

- Zastavenie úpadku konkurencieschopnosti slovenského potravinárskeho priemyslu. Našim cieľom je rozvoj potravinárskeho priemyslu na Slovensku, ktorý prinesie rozvoj slovenským regiónom, zabezpečí pre našich občanov kvalitné a zdravé potraviny

Zdravé potraviny = zdravý občan a úspora štátu na poskytovaní zdravotnej starostlivosti

- Investície do potravinárskeho priemyslu, vrátane úverového programu Slovenskej záručnej a rozvojovej banky na podporu technologickej obnovy a inovácii v potravinárskom priemysle

- Zaviesť opatrenia, aby sa slovenská poľnohospodárska produkcia spracovala primárne v slovenskom potravinárskom priemysle (podľa našich údajov slovenskí potravinári spracovávajú približne 70% slovenskej agroprodukcie, je teda priestor na rozvoj potravinárskeho priemyslu – „sú suroviny, nie sú kapacity na spracovanie")

Na tlačovej konferencii bola prítomná aj ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriela Matečná.

4. ZELENÁ NAFTA A RIZIKOVÝ FOND

V snahe zastabilizovať agropotravinárstvo na Slovensku volajú poľnohospodári a potravinári aj po ďalších systémových riešeniach. Odvolávajú sa pritom i na sľuby politikov /predsedu NR SR Andreja Danka, sprostredkovane predsedu vlády SR Roberta Fica a ministerky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriely Matečnej/ o naštartovaní projektu „zelená nafta v roku 2018“ a spustení odbornej diskusie o vytvorení rizikového fondu.

Na spoločnej tlačovej konferencii Rady poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv sa zúčastnila aj ministerska pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriela Matečná. "*Poľnohospodárstvo a potravinárstvo sú tie odvetvia hospodárstva, ktoré by si mala vláda SR konečne všimnúť,*" skonštatovala a následne dodala: "*Aj dnes sa budem na vláde s pánom Kažimírom (minister financií SR) rozprávať, aby sme dostali termín, aby sme mu dokázali dostatočne argumentovať. Myslím si, že argumenty, grafy a tabuľky nepustia*." Podľa jej slov ministerstvo už má vytvorený projekt zelenej nafty, ktorý chce ministrovi financií taktiež prezentovať.

Finančné výhody **zo zelenej nafty** by mali poberať len tí poľnohospodári, ktorí tvoria na vidieku pridanú hodnotu a vytvárajú pracovné miesta. Zelená nafta by mala byť nasmerovaná len pre tie podniky, ktoré sa venujú špecializovanej rastlinnej výrobe a živočíšnej výrobe. Koeficientom prepočtu by preto mal byť hektár špecializovanej rastlinnej výroby a veľká dobytčia jednotka v rámci živočíšnej výroby. Takýto model používajú v Českej republike.

"*Na vytvorení **rizikového fondu** by sa mal podieľať štát a aj samotní poľnohospodári, alternatíva - účasť aj komerčných poisťovní. Z vyzbieraných zdrojov by sa v budúcnosti hradili tie škody v poľnohospodárstve, ktoré súvisia aj s klimatickými zmenami a patria medzi tzv. nepoistiteľné riziká, ako sú jarné mrazy, krúpy, sucho, choroby zvierat,*" uvieldla pred novinármi predsedníčka Agrárnej komory Slovenska Helena Patasiová.

Tlačová

beseda Rady poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv sa konala pred Úradom vlády SR.

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv upozorňuje:
Ak nechceme premeniť slovenský vidiek na zanedbanú krajinu, mať prázdne maštale, plné úrady práce, ak nechceme byť svedkami masívneho dovozu zahraničných potravín rôznej kvality, čeliť vo svete pribúdajúcim potravinovým škandálom a ak nechceme mať občanov so zhoršeným zdravotným stavom, štát by mal urýchlene konať. Slovenskí poľnohospodári a potravinári žiadajú od štátu konať len tak, ako konajú okolité krajiny: navyšovať zdroje do odvetvia pre živý vidiek a zdravých obyvateľov krajiny. Len tak budú mať porovnateľné podmienky na svoju činnosť.

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv je pripravená na otvorený a odborný dialóg pri vyššie uvedených témach.

Rada poľnohospodárskych a potravinárskych samospráv zastrešuje päť relevantných agropotravinárskych organizácií pôsobiacich na Slovensku: Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru, Agrárnu komoru Slovenska, Potravinársku komoru Slovenska, zväz poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností a Združenie agropodnikateľov a vlastníkov pôdy Slovenska.